

POINTER

AKTUELLT FRÅN SVENSKA POINTERKLUBBEN • #1/2024

Top Point Herta

...
**Populär
fältkurs**
på Öland

...
Så lyckas du med
utsättning av rapphönsen

...
Krönika:
Mer träning ger
mer tur på jaktprov

POINTER #1/2024

Tidningen Pointer

ges ut av Svenska Pointerklubben, med två nummer per år som publiceras digitalt på pointerklubben.se

Svenska Pointerklubben (SvPK)

bildades 1903. Dess syfte är att verka för pointerns goda utveckling, med tanke på jaktegenskaper, utseende och mentalitet, samt att verka för god jaktkultur och bra viltvård.

E-post:

svenskapointerklubben@gmail.com

Hemsida:

pointerklubben.se

Redaktion:

Lisbeth Bodén,
Susanne Legneskog,
Roger Larsson, Maria Rydlöv, Jens Larsson

Omslagsbild:

Fältkurs på Öland. Läs mer på sidorna 14–15.
Foto: Privat.

Allt redaktionellt material lagras elektronisk. Eftertryck, kopiering eller spridning av text och bild är förbjuden, om inte överenskommet. Redaktionen tar inte ansvar för inskickat, ej beställt material.

Vill du vara med i redaktionen för Pointer?

Gillar du att skriva? Och brinner för stående fågelhundar och pointerar? Då kan du helt säkert bidra till vår tidning. Tidskriften Pointer görs idéellt på uppdrag av Svenska Pointerklubben, och vi är ett litet trevligt gäng i redaktionen, men skulle gärna vara några fler! Framför allt behövs fler som kan skriva och producera innehåll. Du behöver inte vara professionell skribent, utan det räcker om du tycker det är kul med text och skulle vilja bidra. Låter det intressant så hör av dig till Lisbeth Bodén, 072-577 02 32.

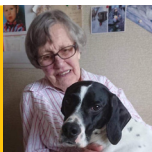

FOTO MAGNUS HANGASJÄRVI

Preliminärt program Pointerklubbens huvudprov 2024, Ammarnäs 12–15 September

- **Torsdag 12 september**, utställning, start cirka 15:00
- **Fredag 13 september**, SKL två partier, SKL Pointerklubbens huvudprov, ett parti UKL/ÖKL, VBFK
- **Lördag 14 september**, två partier UKL/ÖKL, Guldpokalskval
- **Söndag 15 september**, Guldpokalsfinal, ett parti UKL/ÖKL, VBFK

Mer information kommer att läggas ut på hemsidan (pointerklubben.se) och på Facebook.

VILA I FRID.

Berit Funkquist, professor emeritus och veterinär med ett stort hjärta för pointern, har somnat in. Berit hade Västan-Åns kennel och bidrog stort både till rasen och till vår klubb. I första numret av tidningen Pointer (#1/2023) porträtteras hon under vinjetten "Pointerprofilen". Vila i frid Berit.

Utfodring av arbetande hundar och toppladdning – en digital föreläsning med Jan Svensson

5 augusti, 18.30–20.00.

■ Jan Svensson har hållit på med hårt arbetande hundar hela sitt liv, tidigare med främst slädhundar, på senare år med jakthundar och pointeruppfojdning.

Han har jobbat som fodereexpert på Royal Canin men är idag pensionär.

Mer info samt hur du anmäler dig till föreläsningen kommer att läggas ut på pointerklubben.se och på klubbens Facebook-sida.

SJF:s invändningar mot Renmarksutredningen

■ Här kommer en sammanfattning i åtta punkter av våra principiella invändningar mot delbetänkandet i Renmarksutredningen som SJF har författat. Renmarkskommitténs delbetänkande har sänts ut på remiss till ett stort antal myndigheter och organisationer (119 st).

Svenska Jägareförbundet vill här ge en bakgrund till och skapa förutsägbarhet kring förbundets inställning till förslagen i delbetänkandet.

Viktigt av vi som jägare och Pointerägare känner till och tar ställning mot detta prata med era grannar engagera era lokalpolitiker och dela ert missnöje i sociala media.

Mh / Sverker Örmin, ordförande Svenska Pointerklubben

1. Delbetänkandet tar ensidigt utgångspunkt i renskötselns behov.
2. Samebyar är inte en lämplig administrativ nivå för att hantera upplåtelse av jakt och fiske. Exempelvis Girjas sameby har sedan de fick ensamrätt till jakten och fisket begränsat tillgängligheten till området, vilket påverkat såväl allmänheten som jakten och fisket.
3. Demokrati innebär bland annat att vi är lika inför lagen. Delbetänkandets extrema favorisering av en yrkesgrupp riskerar att urvattna tilltron till demokrati, lagstiftning och politikens förmåga att hantera svåra beslut.
4. Alla som vill jaga och fiska i fjällen bör ha liknande möjligheter att få tillgång till detta. Statens upplåtelser har borgat för att alla människor hanteras lika.
5. Delbetänkandets olika förslag riskerar att begränsa den unika svenska rätten till natur och friluftsliv. Allemansrätten är på sikt hotad.
6. Utvecklingen av norra Sverige, med arbetstillfällena, medborgerlig service, turism, energiproduktion, gruvdrift och skogsbruk får en påverkan om renskötseln får ännu starkare rättigheter till statens marker ovan odlingsgräns och på renbetesfältet i Jämtland.

För att få till livskraftiga raphönsbestånd krävs rätt hjälpinsatser. Flemming Østergaard, tidigare mångårig redaktör för danska tidningen Jagthunden, förklarar hur du går till väga för att lyckas.

[Artikeln är tidigare publicerad Jagthunden.] TEXT FLEMMING ØSTERGAARD FOTO ANNETTE LAURSEN, ALEX NISSEN, FLEMMING ØSTERGAARD

Tålamod är nyckeln för att

Det er lige nu, det sker. Netop i disse dage parer agerhønsene ud. Vi ved det godt alle sammen, og mange af os skal ud for at opleve det og for at få det første fingerpeg af, hvordan det står til med bestanden.

Netop denne iagttagelse er meget vigtig, ja nærmest alfa og omega, hvis man har planer om at sætte et hjælpearbejde i gang, for uden viden om, hvor der er høns,

famler man nærmest i blinde, og indsatsen kan nemt gå hen og blive skønne spildte kræfter.

Til gengæld skal der oftest ikke så meget til, hvis man har styr på hønsenes foretrukne tilholdssteder, så handler det om at forsøge at gøre det bedst mulige.

FORÅR OG SOMMER er den tid på året, hvor agerhønen er mest presset. Om foråret skal der findes en god redeplads, hvor parret

kan være i fred for landbrugsmaskiner og undgå prædation. De store maskiner kan på timer forvandle landskabet, og de afgrøder, der er på marken, skifter hele tiden karakter og bliver for høje, så agerhøneparret flere gange må skifte opholdssted.

Fra en lang række undersøgelser ved vi også, at prædation på den rugende agerhøne er ganske betydelig. Derfor er det vigtigt, at der er mulighed for en rigtig god og sikker redeplads.

lyckas med rapphönsen

Får hønen held med rugningen, kommer det næste store problem nemlig, om der er føde nok til kyllingerne. Det er måske det allerstørste problem for vore hønsefugle. Det er et must for de små kyllinger, at de i de første uger kan samle nok insekter inden for et relativt lille område, hver gang de søger ud fra forældrefuglens beskyttende vinger.

Er der føde nok, overlever mange af kyllingerne, selv om vejret skulle være dårligt. Derfor er opgaven at lave biotoper, hvor

agerhønsene kan ruge i fred, og hvor der er føde til kyllingerne.

I DEN VIDERE PLANLÆGNING af en målrettet indsats, skal man have styr på, hvor der på terrænet er permanente landskabselementer. Det kan være diger, markveje, grøftekanter, hegn, krat mm. Hvis man målretter sin indsats mod de punkter i landskabet, hvor de permanente landskabselementer støder sammen med dyrkningsfladen, har man meget nemt ved at tilgodese agerhøn-

senes behov, hvis der skal etableres en god biotop.

Læg nøje mærke til billedet med markvejen. Markvejen har masser af gammelt græs i siderne. I hjulsporene er der bar jord, og i mellemgrunden støder vejen sammen med et lavt markdige, hvor der står et par ældre tjørnebuske. Her er alle grundelementerne, og lige netop dette landskabspunkt giver mulighed for tre forskellige landbrugsafgrøder. Det er et oplagt sted for en indsats.

Hvis man på den måde kan kombinere landskabets udseende og sin viden om, hvor agerhønsene findes, så har man et rigtig godt udgangspunkt for at få det bedste ud af indsatsen. I foråret 2020 lavede SJDs Udvalg for markvildt og natur en spørgeundersøgelse blandt medlemmerne om, hvor man i april altid kunne finde et par høns på terrænet. Det var forbavsende så mange par, der var at finde tæt på naturlige landskabselementer. Undersøgelsen kan stadig ses ved at følge dette link: <https://agerhoens.rksk.dk/>.

NÅR STEDET ELLER STEDERNE for en målrettet indsats er fundet, skal man naturligvis i forhandling med lodsejeren. Men her er der en gulerod til samme. Som udgangspunkt må vi regne med, at han eller hun har brugt de 4 % af dyrkningsfladen, som skal udtages i henhold til gældende regler (CAP 23). Derfor er det ekstra arealer, og disse kan, hvis de anmeldes under biodiversitetsordningen give en ekstra præmie på 2 740 kr./ha.

Det er som regel ikke de store arealer, der er brug for 1 000–2 000 kvadratmeter, og det kan ofte klares ved at runde hjørnet af, eller skære en kile fra, hvis der er tale om en "skæv" forager i marken. For landmanden vil det være en fordel, at anmelde stykket som småbiotop, da der ikke er knyttet landbrugsforpligtelser til en sådan.

Hvis der er tale om en stubmark, kan man blot lade stubben stå og bruge den naturlige fremspiring som plantedække. Det er fremragende til agerhøns. Er der brug for det, kan man evt. plante en halv snes buske (slåen, tjørn og hunderose), der kan give et ekstra godt skjul.

Hvis marken f.eks. i forvejen er udlagt som slåningsbrak, kan man forbedre natureffekten ved at anlægge en stribe med blomsterbrak i kanten (3–5 meter) ind mod et af de permanente elementer, diget hegn eller markvejen. Det vil være her, insekterne søger hen, og striben kan sommeren igennem virke som spisekammer for kyllingerne. Hvis man anvender en toårs blanding, kan man forny halvdelen af striben hvert andet år. Det giver en god vekselvirkning i plantedækket.

SMÅBIOTOPER ER ET NYT begreb i forsøg på at skabe øget biodiversitet i agerlandet og

En god biotop med gammelt græs, buske og et lille areal med blomstrende urter. Der mangler kun et lille område, hvor græsset er klippet kort.

Permanente landskabselementer er vigtige. Her møder et markdige en markvej.

omfatter delområder på et omdriftsareal, hvor man udelader landbrugsaktivitet i en et- eller flerårig periode. Småbiotoper må være på 0,01 - 1,0 ha, og må efter GLM 8 reglerne udgøre 50 % af en markblok. Anmeldt under biodiversitetsordningen altså 4 % +, må man godt anvende hele markblokken f.eks. en markblok på 9.000 m². Der ligger faktisk ret mange sådanne små markblokke rundt om i dyrkningsfladen, og ofte ligger de netop ind til hegn, diger eller markveje.

Småbiotoper kan gro til med buske, være våde eller bestå af højt græs. Man kan også vælge at tilplante et areal, hvis man har særlige ønsker til beplantningen. Vildt- og bivenlige tiltag (lærkepletter, insektvolde,

og blomsterblandinger) kan også indgå i småbiotopen. Man kan lave stendynger eller grave et vandhul, og man må holde et område på op til 100 m² slået.

Småbiotoper skal indtegnes i et særskilt kortlag og skal være tydelig markeret i forhold til dyrkningsfladen.

DET DISKUTERES OFTE, om man skal fodre agerhøns. Den franske agerhønefilm, Agerhønen og det moderne landbrug viser klart værdien af fodring, og der er ingen tvivl om, at agerhøns har lige så meget brug for støttefodring i vinterperioden og som andre fugle har lige så hårdt brug for at få fedtreserverne fyldt op inden yngletiden.

Jeg har fodret agerhøns i mange år og

Billedet taler næsten for sig selv. Vintervejret har fået hønsene til at søge til foderautomaten.

Man bør bruge alle muligheder for at holde prædatorerne i skak.

Når en flok høns letter, hvor man har arbejdet målrettet med at forbedre biotopen, så ved man, at indsatsen virker.

Her kan solen komme ned og opvarme jorden, og kyllingerne kan færdes mellem planterne og fange insekter.

fodrer fra høst til Sct. Hans, og automaterne er placeret rundt om i terrænet, hvor hønsene færdes. Man skal nemlig huske, at agerhøns ikke kan fodres sammen som fasaner. Flokkene eller parrene har deres territorier, som de gerne holder sig inden for og forsvare mod andre artsfæller.

Mange farer luror også på agerhønsene ude i landskabet. Der er prædatorer på fire ben, og der er prædatorer med fjer. Et vigtigt element i førstehjælpskasse er derfor at have styr på prædatorerne. Ved at bruge alle de muligheder, der er for jagt og regulering af prædatorer, er man med til kraftigt at mindske denne trussel mod såvel rugende fugle som yngel.

DET ER DEJLIGT AT ARBEJDE med terrænpleje, og det er dejligt at gå og drømme om parrenes kalden i skumringen eller en stærk flok, der en septemberdag i et brus går på vingerne foran hunden.

Man må bare ikke tro, at det hele forandrer sig i løbet af nul komma fem. Det tager tid. Der er mange faktorer, som spiller ind, og der kan godt gå flere år før resultaterne viser sig.

Derfor er tålmodighed en dyd, og man skal ikke give op. Man skal blive ved, for pludselig en dag letter der en flok ved en af de designede biotoper, og så ved man, at hønsene har kvitteret for indsatsen.

Det er lykke. 🐾

DEN GODE

AGERHØNEBIOTOP

Sådan kan man designe en agerhønebiotop.

En god agerhønebiotop skal indeholde en række forskellige elementer, der tilgodeser agerhønsens behov året rundt. Inden for få ha bør der være:

- Arealer med gammel vegetation, græs og urter. Her overvintrer insekterne, og det er her, der kan findes gode redeskjul.
- Vegetation, der kan give dækning og ly for dårligt vejr.
- Enkelte spredte buske som tjørn og slåen, der kan give yderligere dækning for prædatorer og er gavnlige for mange insekter.
- Blomstrende urter i meget åben struktur, så solen kan komme ned og opvarme jorden. Her vil insekterne være, og kyllingerne kan færdes mellem planterne.
- Arealer med meget kort eller ingen vegetation, hvor kyllingerne kan tørre efter en regnbyge.
- Foderautomat, da der kan være behov for støttefodring.

Vi ved fra det store agerhøneprojekt i Göttingen, som løb af stablen omkring 2010, at har man den rigtige biotop, så kan blot 1 000 kvadratmeter holde på en agerhønefamilie hele sommeren. En lille film om projektet kan ses på: <https://www.youtube.com/watch?v=aG-CfZ48C5M>

Dags för årsmöte!

Välkomna till Svenska Pointerklubbens årsmöte 10–12 maj 2024 på Sörfjärdens Camping i Sundsvall!

Återigen har SSK, SGSK, SISK och SVPK en gemensam årsmöteshelg. Vi kommer också ha en gästföreläsare från JFB som kommer berätta mer om den rådande situationen avseende

fjälljakten. På lördag kväll blir det festmiddag med prisutdelningar och mingel.

Program

Fredag 10 maj:

Från kl 16:00 Ankomst och fritt minglande.

Lördag 11 maj:

08:00–10:00 Fjälljakten, föredrag med Hans Geibrink, JFB.

10:00–12:00 SKK Start, "Spännande föredrag".

12:00–13:00 Lunch.

13:00 SISK årsmöte.

14:30 SGSK årsmöte.

16:00 SVPK årsmöte.

17:30 SSK årsmöte.

Gemensam middag på kvällen.

Mer information, som boende och anmälan, hittar du på pointerklubben.se

Varmt välkomna!

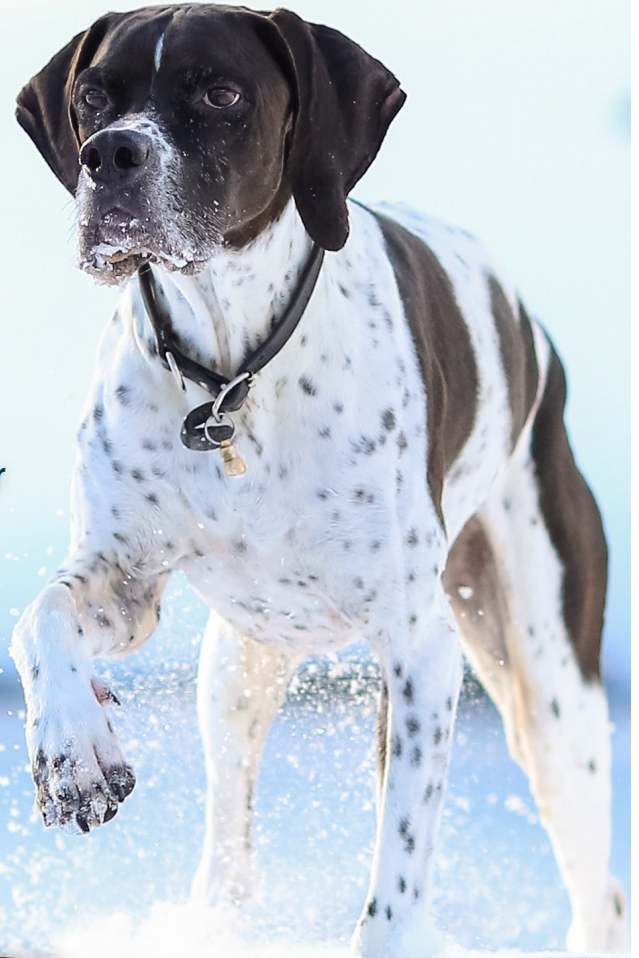

HAPPY DOG

All you feed is love

Hundfoder av högsta kvalité

Optimalt anpassade foderserier för alla åldrar, krav och behov

HAPPY DOG JÄGARKLUBB

REGISTRERA DIG DIREKT PÅ

HAPPYDOG.SE

FÅ 25% PÅ DITT FODERKÖP!

Made with Love in Germany

Jaktetiska riktlinjer för uppfödning, utsättning och jakt på fasan, raphöna och gräsand

Svenska Jägareförbundet, Svenska Kennelklubben, Sveriges Jordägareförbund och Viltmästareförbundet har gemensamt utarbetat följande riktlinjer för uppfödning, utsättning och jakt på utsatt fågel.

En allt mer optimerad markanvändning har lett till att värdefulla biotoper som gynnar fältviltet har minskat. För att gynna dessa arter är etablering och skötsel av lämpliga biotoper viktiga insatser. Detta ökar biologisk mångfald och är även av stor betydelse för harar, småfåglar, pollinerare och övriga insekter, biodiversitet samt samhällsnytta med ökad kolinlagring. Utsättning av vilt är ett komplement. Uppfödning av raphöns, fasaner och änder för utsättning har en lång tradition i Sverige, och även i många andra länder. Syftet med utsättning av vilt är att etablera, återinföra eller förstärka det naturliga viltbeståndet.

För att utsättning och jakt ska lyckas krävs ofta anläggning och vård av lämpliga levnadsmiljöer såsom kantzoner, planteringar för viltskydd och foderväxter, lähäckar, skogsbryn och våtmarker. Predatorkontroll är viktigt för såväl vildlevande som utsatt vilt. Även viltåkrar, skyddszoner utmed vattendrag, sprutfria zoner och andra hänsynstaganden i jordbruket har stor betydelse.

Dessa åtgärder främjar i hög grad även de vilda bestånden av flera olika viltarter och ger möjlighet att öka markens jaktliga avkastning och tillgång på viltkött. Jakt och viltvård i olika former bidrar även till ökad sysselsättning på landsbygden.

UPPFÖDNING:

- För viltuppfödning i större skala bör ansvarig person ha genomgått erforderlig yrkesutbildning, eller på annat sätt skaffat sig motsvarande dokumenterade kunskaper.
- Viltuppfödning och utsättning ska bedri-

vas med erforderliga tillstånd.

- Viltuppfödning bör följa de särskilda rekommendationer som utarbetats av berörda organisationer.
- Fågel ska födas upp så att deras kondition och beteende ger goda förutsättningar för anpassning till ett liv i det vilda.

Information om utbildningar, lagar och regler samt råd om biotoper finns på jagareforbundet.se/vilt/faltvilt

UTSÄTTNING:

- Utsättning ska ske i lämplig biotop för arten.
- Utsättning ska endast ske om det finns goda möjligheter för fåglarna att anpassa sig till ett liv i det vilda och tillgodose sitt behov av föda, vatten och skydd.
- Antalet utsatta fåglar ska anpassas till biotopens lämplighet och bärförmåga.
- Baserad på artens biologiska utveckling ska utsättning ske minst två månader före första jakttillfället för fasan och minst en månad för gräsand och raphöna.
- Vid jaktträning och jaktprov med stående, stötande och apportrande fågellundar gäller Jaktlagen (1987:259) samt Jaktförordningen (1987:905) då jaktträning och jaktprov enligt lag och förordning är att jämställa med jakt.
- Utsättnings- och foderplatser ska anpassas så att de smälter väl in i naturen och inte stör landskapsbilden.
- Utrustning och material för verksamheten ska flyttas om det inte används.
- Platser som används kontinuerligt för utsättning och utfodring ska skötas för att säkra en god hygien och minska risken för bestående slitage.

- Fångstredskap ska vara typgodkända, tydligt märkta, i gott skick samt nyttjas enligt gällande regler.

JAKT:

- Varje jägare ska ha goda skyttekunskaper och bedriva jakten med hög etik och jägarmässigt uppträdande.
- Tider för jakt och jaktträning med hund ska respekteras. Varje hundförare har strikt ansvar för sin hund och att denne respekteras och inte förföljer vilt.
- Eftersökshund/apportör ska finnas med vid jakten enligt jaktlagstiftning.
- Fälld fågel ska behandlas med respekt.
- Fälld fågel är livsmedel och ska hanteras därefter.
- Jakt och hundträning ska anpassas med hänsyn till viltpopulationens storlek och beskaffenhet.

Etiska riktlinjer är framtagna i samarbete mellan Svenska Jägareförbundet, Svenska Kennelklubben, Sveriges Jordägareförbund och Viltmästareförbundet.

Vårt övergripande mål är livskraftiga bestånd av fältvilt och gräsänder i rätt biotoper. Utsättning av fågel ska endast ske om det finns goda möjligheter för dessa att anpassa sig till ett liv i det vilda.

Fältviltförvaltning ska baseras på erfarenhet, forskning och engagemang som bidrar till att bevara, återskapa samt förbättra värdefulla biotoper för fältviltet. Förvaltningen ska vara långsiktig och bedrivs främjande för den biologiska mångfalden och landskapet som helhet samt skapa goda förutsättningar till hundträning och en hållbar jakt. 🐾

Redan 1985 hade Lars Thulin sitt första domaruppdrag. Sedan dess har det blivit många timmar med både jakt och prov. Men frågan är om hans allra första upplevelse av en segrarklass också är den bästa.

”Det var en segrarklass som fortfarande är den bästa jag sett”

• Hur kom det sig att du började med pointer?

– 1963 köpte min bror Per en svart pointertik, Certina (mor Or-mögas Bessie, far Mariebergs Brio) från konservator Mauritz Johansson. Detta gjorde att jag blev intresserad av stående fågelhundar, speciellt pointer.

– Jag blev medlem i pointerklubben, fick deras årsböcker och läste stamtavlor och kritik på alla hundar från pärm till pärm.

– Min första inblick i hur det var att dressera fågelhundar, fick jag från Otto Ramels bok ”Hur jag dresserar mina hundar.” Och det var mitt hundintresse som sedan väckte mitt intresse att börja jaga.

• När väktes intresset för prov och att senare bli domare?

– Intresset för jaktprov startade då jag kunde åka med till Öland och starta på prov. Där fick jag se en segrarklass, som fortfarande är den bästa jag sett. Alla kända profiler från den tiden var med. Anders Wassberg, Black Luckys kennel, hade en uppvisning med Black Luckys Royal Daugther (1: a) och Black Luckys Pajsa (2: a) som jag aldrig glömmer.

– Av stor betydelse var även möjligheten att tillsammans med min bror Per delta som åskådare i den första fjällkursen, anordnad av Svenska Pointerklubben, där professor Gustav Björk höll i kursen och Arne Bromee var markvisare. Där deltog alla stora profiler från den tiden, vilket gjorde att man satt och lyssnade på intressanta diskussioner om fågelhundens dressyr, jakt och avel.

– Där träffade vi Jan Lundgren från Öland, vilken gav oss möjlighet att komma till Öland och träna och jaga på fina marker. Jan lärde mig jaga med stående hund.

– Mitt första domaruppdrag var i Kiruna 1985, i dom kända markerna vid Pirttivuopio.

• Vilka pointer har du haft genom åren?

– Min första egna pointer var Black Luckys Buster vilken var en god fågelfinnare och bra jaktkompis. Senare har det passerat ett antal fågelhundar av olika ras: pointer, setter och vorsteh.

– Jag har haft förmånen att ha ett antal

Lars Thulin.

FOTO PRIVAT

NAMN Lars Thulin.
ÅLDER 79.
BOR Jälla, Uppsala.
UPPDRAG Tidigare styrelsemedlem i Mellansvenska Fågelhundklubben. Jaktprovsdomare sedan 1985.
HUNDAR En 15 år gammal pointer, och en 4 år gammal vorsteh.

goda fågelhundar i familjen som jag har haft glädje av på prov och jakt, till exempel Luthagens De Sista. Hon hade utmärkt fart och stil, var en god viltfinnare och jagade med sin förare.

• Hur står sig pointern idag jämfört med andra fågelhundar?

– Pointern står sig väl jämfört med andra fågelhundar, vilka har förbättrat sina kvaliteter betydligt. Den största utmaningen för pointern idag är att vi inte erkänner för oss

själva vilka bekymmer vi har, som den allmänna hälsan med problem som epilepsi, allmänna skadebekymmer och mentalitet.

• Hur tränar du den unga hunden?

– Med unghundarna tränar jag grundlydnad och apportering. Sen lägger jag gärna ner extra arbete på fältdressyren, reviering, sekundering och även fågelarbetet vilket är pricken över i.

LISBETH BODÉN
 JENS LARSSON

Per Olsson:

”Ibland har du tur, oftast har du otur, men alltid lär du dig något”

Tur eller otur. De flesta av oss har väl haft både tur och otur på jakt eller på jaktprov. Just på jaktprov har många av oss otur, i alla fall oftare än vi har tur.

Ni har kanske hört historien om direktören som sökte en assistent och inramlade massor av ansökningar. De lades i en stor hög på sekreterarens skrivbord och så kom den dag då det var dags att välja. Direktören som var en handlingskraftig man tog tag i halva bunten och kastade den i papperskorgen. Sekreteraren blev förskräckt och utbrast – Så där kan du väl inte göra! De du slänger bort har ju bara haft otur! Direktören vänder sig självsäkert mot sin sekreterare och säger: Du, folk med otur har vi inte plats för på det här företaget!

Precis likadant gör de flesta av oss när vi väljer valp. Helst vill man ha en med tur. När vi skaffade vår fjärde pointer gjorde vi som vanligt. Vi kontaktade Ewa och Eric Ringaby och sa att vi vill ha en gulvit tik med tur. Och så blev det även om vi efter sex månader starkt övervägde att ge upp. Hon drev hare nästan till ett förstapris för stövare. Vi hoppades det skulle gå över och med lite övertalning så slutade hon harjakten och vi behöll henne.

2009 skulle Guldpokalen gå på Öland och kvalet skulle gå på våra marker i Egby. Ewa och Eric tyckte vår tik var bra och ville vi skulle ställa upp. Det ville inte vi. Dels hade vi aldrig ens sett ett fågelhundsprov och än mindre deltagit och dels skulle bolaget där jag jobbade ha 400-årskalas med vår huvudägare Fredrik Lundberg som värd. Jag skulle vara bordsvärd på fredag kväll och kunde omöjligt tacka nej. Eric var envis och sa: Jag tar tiken och åker ner några dagar före. Ni sätter er i bilen klockan 4 på lördag morgon och kör till Öland. Du får kopplet och bara gör som dom andra. Och så blev det.

EN SMULA TRÖTT PÅ MITT första fågelhundsprov lyckades vi bra i kvalet, som dömdes av Bjerke Andersson, och på söndagen var vi i finalen.

Att en final i Guldpokalen var något stort förstod jag när det var samling. Massor av folk och många verkade vara riktiga pointer-specialister. Flera hade bilar med speciella fack för hundar och pratade danska. De verkade mycket erfarna men kanske just den här helgen med otur?

Alltnog så gick finalen på Kläppinges fina marker och motparten var en dansk tik vid namn Mørups Britta. Kenneln var gammal och anrik fick jag veta. Vi släppte nere vid Kappeluddens fyr och full fart blev det direkt. Bägge gick rätt fram mot vinden och precis som de kommit utom synhåll bakom en liten kulle ser vi en hyggligt stor raphönskull ta till vingarna. Ingen hund syntes till så där hade både Britta och Haika tur. Bägge hundarna gick fortsatt stort och det var gott om fågel. Jag, som var på mitt första fågelhundsprov, tyckte bäg-

ge hundarna gick riktigt bra. Två gulvita pointer i utmärkt fart och stil på vetestubben en vacker dag september är en verklig njutning för ögat.

När timmen var slut hade vår Bronspilens Haika fler korrekta fågeltagningar än Britta men jag hade ingen aning om hur det gått.

Domarna meddelade att Haika hade vunnit Guldpokalen men så enkelt gick det inte. Dansken, som åkt ännu längre än vi, klagade. Han ansåg att jag manat på min hund genom att klappa i händerna vilket han ansåg var ojuste. Domarna drog sig tillbaka men kom åter och sa att jag inte gjort något regelvidrigt. Tur för mig som inte hade en aning om provregler.

EFTERSOM HAIKA HADE TUR på sitt och mitt första jaktprov så fick vi blodad tand. Några veckor senare hade Ölands Fågelhundsklubb sitt prov på markerna kring ÖlandsNisses Kråketorp. Vi ser helt plötsligt en fasantupp komma flygande utan stjärt! Och strax därefter en gulvit pointer som ibland lystrade till namnet Haika. Ännu en gång hade vi, och fasanen, tur.

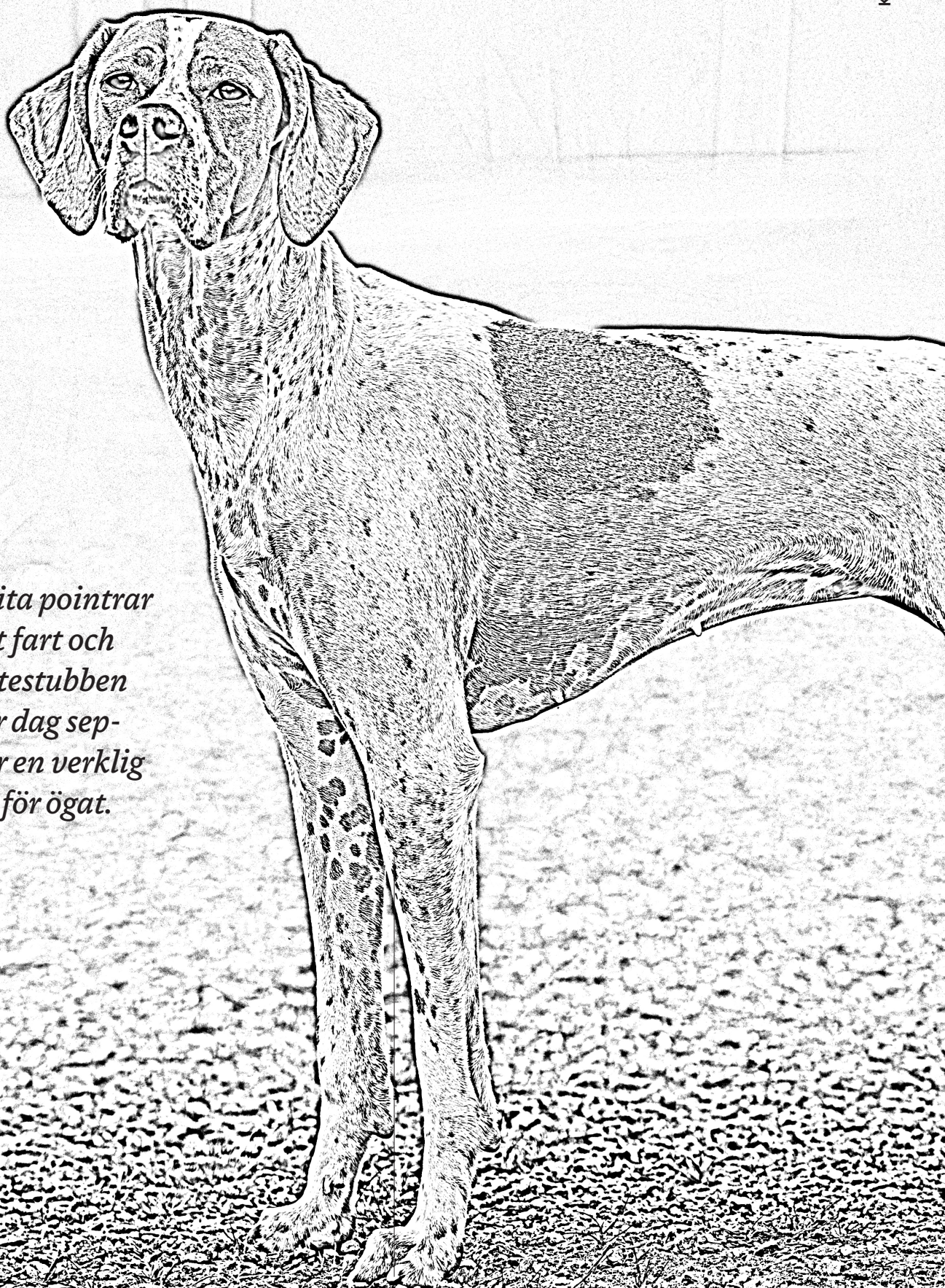
Därefter gick vi inte några flera prov med Haika. Hon vigdes istället åt jakten och blev nästan 15 år.

För de flesta av oss är jaktprov ett sätt att få våra hundar bedömda och kanske meriterade så att de passar till avel. Dessutom träffar man likasinnade och får kamrater. Ibland har du tur och oftast har du otur, men alltid lär du dig något. På fågelhundsprov finns ofta mycket kunniga hundförare och proven är ett bra ställe att lära sig lite om sin hund och kanske lite om sig själv. En del pointerägare tycker det är onödigt att lära sig något nytt. Den inställningen tycker jag är fel. Att gå kurs och träna sin hund tillsammans med andra är nyttigt. Och jag väljer att avsluta med ett citat av en av våra främsta idrottsmän, Ingemar Stenmark: ”Jag vet inget om tur. Bara att ju mer jag tränar desto mer tur har jag.” Så är det nog med fågelhundar också.

Och slutligen för er som hoppas ni har turen på er sida, vi ses väl den 15 september då Guldpokalen går i höst! 🐾

Per Olsson, bor på Öland och i Västerås, driver kennel Harkullens och är styrelsemedlem i Svenska Pointerklubben.

”

*Två gulvita pointerar
i utmärkt fart och
stil på vetestubben
en vacker dag sep-
tember är en verklig
njutning för ögat.*

FOTO PRIVAT

Allt började med att Mila Laago behövde hjälp med sin första pointer. Åtta år senare har hon tillsammans med sin man Kenneth Laago och Bertil Mårtensson utvecklat ett populärt träningskoncept i tre steg med fokus på fält och reviering.

Populär fältkurs på Öland med Mårtensson och Laago

• Vad handlar kursen om?

– Kort sagt handlar kursen om att träna upp en stående fågelhund. Att inte göra träningen för komplicerad, vara noggrann med revieringsträningen och sätta grunderna innan man börjar med fågelträningen. Därför är det tre kurser över året: en fältträningskurs på våren, en fågelhantlingskurs i början av hösten och därefter en träningsjakt i slutet på hösten.

– Kursen kom till år 2016 när Mila genom sin första pointer Athena hade lärt känna Bertil. Bertil fick frågan om att dressera Athena, vilket han gjorde under några månaders tid. Dock när Mila skulle börja föra Athena själv igen så förstod hon hur mycket hon hade att lära om revieringens och fältträningens konst. Därav kom frågan från Mila till Bertil om man inte tillsammans kunde ordna en kurs hemma på Öland hos Mila och Kenneth. Det var här det började. Kurserna har såklart utvecklats genom åren men ända från start har fokus legat på att lära deltagarna på kursen hur de ska kunna lära sina hundar reviera på fälten.

– Kurserna börjar med teori på lördagsförmiddagen, då det enligt Bertil är av yttersta vikt att förarna är införstådda med hur Bertil tänker med träningen och varför han tänker som han gör. Detta har visat sig vara uppskattat och mycket givande enligt deltagare på kurserna.

– På lördagskvällen åter man gemensam middag hemma hos Kenneth och Mila och självklart diskuteras det hund och hundträning i massor.

• Vilka riktar den sig till?

– Kursen riktar sig till alla, kanske framförallt till de som är lite mer nya som förare av stående fågelhund men även till mer erfarna hundförare som vill få lite nya verktyg att använda sig av i sin träning. Teorin är såklart gemensam men träningen ute i markerna anpassas efter ekipaget. Behövs det går Bertil med och hjälper till med timingen i kommandona, ibland räcker det med att Bertil står vid sidan och ger feedback inför och efter släppet och har man ett specifikt problem tittar man på det.

• Anmäler man sig till alla tre stegen?

– Det finns inga krav att man ska anmäla sig till alla tre stegen men om man

Bertil Mårtensson.

FOTO PRIVAT

har en ung hund eller är ny hundförare så rekommenderas det att man börjar med värkursen då man jobbar fokuserat med grunderna och revieringen. Under den andra kursen i början på hösten så jobbar man vidare med revieringen men här ligger också ett stort fokus på att jobba med fågelsituationer. Slutligen är tanken att knyta ihop säcken på slutet av hösten med en träningsjakt där man jagar över hundarna. Detta är ett perfekt tillfälle att lära sig hur jakt över stående fågelhund går till, kanske låta någon annan fälla för sin egen hund eller för första gången själv våga fälla fågel för egen eller någon av de andra hundarna.

• Beskriv vilka träningsmetoder ni använder er av?

– Som tidigare nämnts är det a och o att deltagarna vet hur Bertil tänker kring träningen innan man går ut på fältet. Träningsmetoder som används är att lära in visselsignalen och befästa den. Helst ska det ju redan vara gjort när hunden är liten valp, hemma omkring i vardagen med en enkel munvissling och lite godis som belöning. Då blir övergången till visselpipa inte så stor och det är naturligt för hunden att man kommer när det visslas. Detta att visselpipan är absolut är något Bertil lägger stor vikt vid på sina kurser. (vill man skriva om drivning? Vi vil ju inte skänka bort alla knep) Det är också viktigt att man inte gör användandet av visselpipan för komplicerat, dvs att man inte har för många olika signaler för olika kommandon. Det viktiga är att hunden ger akt på sin förare när den hör visselpipan -när man har fått hundens uppmärksamhet kan man sedan be den göra det man vill. Något som också är

viktigt i träningen och som Bertil försöker visa och förmedla under kurserna är vikten av timingen i kommandona. Samt att man inte jobbar emot hunden utan använder hundens styrkor samtidigt som man jobbar med det som hunden behöver utveckla.

• Vad är viktigast för en fågelhund att lära sig för att fungera som jakthund?

– Det viktigaste för en fågelhund är att man befäster revieringen så att den inte blir en biotopsökare. Oavsett om man ska jaga i fjällen, skogen eller på fältet har man nytta av att man har skolat sök hos hunden så att den lärt sig hålla sin reviering. En ung hund låter Bertil inte jaga i buskar och kanter förrän den lärt sig att jaga på öppen mark med en god reviering.

• När ni möter nya hundägare för första gången, vad tycker ni är viktigast att som tränare förmedlar från början?

– Generellt är det viktigaste att möta ekipaget med nyfikenhet efter var de är i sin träning. Alla som kommer på kurs har tagit första steget att utvecklas och ta in nya verktyg till sin verktygslåda. Oavsett om man är ny på fågelhundar eller mer erfaren. Sen om man tänker träningsmässigt så är det vikten av visselpipan och hur man använder den samt att man jobbar med hunden och inte emot den. Och i vardagen att man lär hunden vara hund och inte människa.

• Hur ser ni på hundträning idag? Har den förändrats genom åren?

– Bertil konstaterar att han under åren har hittat ett mjukare sätt att träna hundarna. Idag är han mer ödmjuk inför att jobba efter hundens förutsättningar. Använda individens fördelar när han jobbar med de sidor som hunden kanske är något svagare i och därmed behöver träna. Genom att jobba med hunden så underlättas träningen, till exempel är det viktigt att låta hunden bibehålla farten när man jobbar med revieringen, eftersom våra engelska hundar gillar just fart.

– Utöver all kunskap man får med sig så bidrar Kenneth och Mila med sitt fantastiskt hem som teori, middags- och lunchlokal. Dessutom ser Kenneth alltid till att man får fantastiskt god mat och stämningen är alltid otroligt hjärtlig och välkomnande. 🐾

I nästan hela sitt liv har Jaana Tengman i Skellefteå hållit på med draghundssport, och under sina år i landslaget blev hon även världsmästare. Här delar hon med sig av sina bästa tips på hur du får din pointer att älska drag.

Träna drag som en världsmästare

Jaana Tengman håller främst på med grenen nordisk stil, vilket innebär skidåkning med hund. FOTO PRIVAT

• Hur började du med hundar och drag?

– Jag fick min första hund, en finsk lapphund, när jag var 5 år och testade på drag med den. Sedan blev det samojed och setter som tränades och tävlades med i många olika hundsporter utöver draghund (lydnad, bruks, agility).

– När det 1991 var dags att köpa min första egna hund blev det en korthårig vorsteh och då tog jag även jägarexamen. Med vorstrarna så blev det lite andra resultat i draghundspåret och jag tävlade i landslaget både som junior och sedan senior i drygt tio år.

– Idag jagar jag mest, men kör draghund som friskvård för både mig och hundarna. Jag kör mest nordisk stil, då barmarkssåsongen på hösten krockar med jakten, men har testat på att springa lite canicross som både är extremt jobbigt, men också väldigt roligt.

• Varför tycker du att draghundsträning är så kul?

– Att åka bakom sin hund kan nästan alla göra, men att köra draghund innebär att få vara ett team med sin hund och samarbeta om att ta sig från en punkt till en annan. Antingen på tid, eller bara för äventyret. Att utvecklas tillsammans och bemästra allt som ett draghundskipage

behöver kunna är oerhört roligt och det ger många fördelar för den som jagar med hunden. Utöver konditionen så bygger man en fin relation och har väldigt roligt tillsammans hela året.

• Vid vilken ålder kan hunden börja träna drag? Finns det risker med att börja för tidigt?

– För mig är draghundskörning mer än att dra max i linan. Det handlar väldigt mycket om att ha en bra relation där hunden vill arbeta tillsammans med mig, vilket gör att jag börjar med samarbetsövningar (fostran, lydnadsträning, lek, apportering) redan från valp, medan den fysiska träningen får vänta tills valpen växt färdigt. Valpar och unga hundar ska röra på sig, det finns det forskning som visar, men på sina egna villkor och utan stress eller belastning.

– Mina hundar tränas framför allt lösa (tid och sträcka givetvis beroende på ålder) så de får allsidighet från att röra sig i obanad terräng. Under skelettets tillväxt finns det risker med hård belastning, så min rekommendation är att inte ha så bråttom att koppla i hunden i linan, utan vänta tills den är 10–12 månader och då väldigt korta sträckor i början. Med väldigt kort tänker jag mig 50–100 meter de första gångerna.

• Hur sätter jag igång om jag vill få min unga hund att tycka det är roligt med drag?

– Vissa hundar förstår direkt och andra behöver lite mer information för att greppa uppgiften. Jag brukar alltid ha med hundarna lösa tillsammans med det fordon (skidor, cykel, kickbike eller bara löpning) jag vill använda och vänja dem vid att vi följer en bana. Sedan tränar jag att de ska dra mig som en separat övning, där jag har något som lockar (en leksak, en matskål med lite godbitar) som jag backar ifrån och sedan låter hunden springa till. Första gången med kort avstånd (10–15 meter) och väldigt lätt belastning, för att öka belastningen tills jag i princip blir bogserad mot målet. Då vet jag att hunden förstått att den får dra i selen och att det ger belöning. Jag gör oftast den här övningen till fots tills jag ser att hunden kan streta på ordentligt i 50–100 meter innan jag testar med fordon.

• Hur långa sträckor brukar du köra första gångerna, och hur fort kan jag öka på längden?

– Om jag tränat att hunden ska kunna bogsera mig korta sträckor och hunden är van att vi följer ett spår så börjar jag från målet, där jag lägger ut belöning och

sedan backar ifrån (precis som vid första dragövningarna, men nu i en ny miljö). Första gångerna så håller jag det kort men med maxfart (50–100 meter), men ökar på när jag ser att hunden förstår. När jag ser att hunden kan fokusera framåt utan att vi tillsammans följts ut med målbelöningen så kan jag köra lite längre sträckor och komma upp i någon eller några kilometer. Sträckans längd beror också på vår gemensamma kondition, både jag och hunden ska orka röra oss utan belastning i bra fart åtminstone dubbla dragsträckan i början. Så vill jag köra 5 kilometer i full fart, så bör jag veta att hunden orkar åtminstone 10 kilometer lös.

• **Är det bra att låta den unga hunden springa efter och jaga ett annat ekipage för att få den att bli motiverad? Eller finns det andra bättre sätt?**

– Att jaga andra ekipage kommer väldigt naturligt, speciellt för jakthundar. När det gäller motivation så beskrivs sluthandling för jaktlust som att hunden får vinna bytet, något som ofta resulterar i att när hunden kommer ikapp andra ekipage så blir det väldigt svårt att gå förbi, samt att i värsta fall försöker hunden gå fram och kanske till och med nafsas den andra hunden. Motivation är också så att den tenderar att öka om man belönar och stimulerar den, därav att just att jaga efter blir en väldigt stark motiverande faktor och knepig att ersätta med social motivation (samarbete).

– Precis som i alla hundträning gäller det att tänka till lite i början, att ta den enkla vägen och jaga kompisen leder kanske till svårigheter att köra om i framtiden. Att göra jobbet med andra motivatorer (leksak, godis, beröm) kan vara ett sätt att undvika problem med omkörningar. Men – det är givetvis en utväg ifall hunden inte går att motivera på annat sätt och om man inte tänker sig att omkörning är något man behöver beakta.

• **När hunden börjar kunna dra och tycker att det är kul, vad ska du tänka på då?**

– Uppvärmning är bra och fyller flera syften, dels väcker vi musklerna, startar igång nervsystem och förbereder kroppen för aktivitet, något som minskar skaderisken. Sedan är det en möjlighet för mig och hunden att fokusera och inleda samarbetet genom att göra lite gemensamma rörlighetsövningar, riktningssändringar och ha lite skoj tillsammans. Jag tar också chansen att kolla igenom så att hunden verkar frisk och redo för ett pass.

– Nedvarvning är också viktigt att få in som en del av rutinen. Dels för att påbörja återhämtning genom att transportera ut mjölksyra men även att fortsätta ha roligt, och att inte direkt hamna i bilen när vi kommer i mål, då kan hunden börja tycka att det är trist att vi kör mot målet. Även ett tillfälle för mig att kontrollera att hunden rör sig normalt.

”

För mig är draghund mer än att hunden drar max i linan. Det handlar väldigt mycket om att ha en bra relation där hunden vill arbeta tillsammans med mig.

• **Hur gör du för att variera träningen och inte köra exakt samma fart och samma runda varje gång?**

– Jag varierar träningen väldigt mycket, främst genom att hunden får springa fritt. Jag har valt att bosätta mig så jag kan träna mina hundar lösa från gården. Dels genom jakt där jag själv går, men också åker turskidor under vintern. Ibland drar de mig på turskidorna, men jag kör relativt lite kopplat drag (En–två gånger i veckan under snösäsong och ännu mer sällan under barmarksperioden). Under barmarksperioden så klövjar jag med hundarna, tränar mycket lydriad/apportering/jaktförberedelser samt simmar och om temperaturen medger blir det lite kättingdrag och lugna löppass där hundarna springer vid sidan utan att dra.

– Har man tillgång till cykel/kickbike så kan hunden även springa vid sidan där, allt

behöver inte gå så fort. Canicrosspromenader har också blivit populära, alltså att jag går och hunden drar i lugnt tempo, men det kräver norrländska sommartemperaturer (5–10 grader) för att det ska vara säkert för hundarna.

• **Om hunden är väldigt het i starten, vad kan man göra åt det? Eller hur förhindrar jag att det blir så och tränar rätt från början?**

– Hundar är individer och vissa är bara mer taggade, något som kan vara svårt att påverka. Jag försöker skapa förutsättningar genom att bygga goda vanor långt innan det är dags för dragträningen. Jag upplever att de hundar jag tränat i omvänt lockande (självbehärskning) att sitta still och vänta på signal innan de får tillåtelse till aktivitet, har haft lättare att ta till sig att sitta still och vänta på signal i draget. Dock kan det vara en slump, men jag har valt att fortsätta med den träningen för att ha något att utgå ifrån.

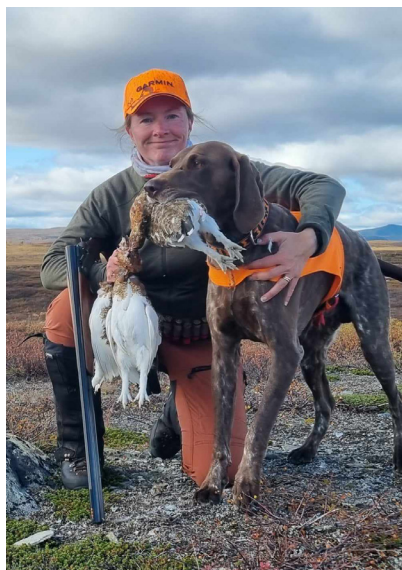
– Att värma upp tillsammans och ha god tid på sig, speciellt i början av inkörningen, så jag själv har kontroll på min stressnivå gör också att hunden blir lugnare. Börjar jag röra mig hetsigt och prata högt smittar det av sig på hunden. Jag brukar också välja platser och tidpunkter där jag är själv och har lugn och ro i början och väntar ganska länge innan jag utsätter hunden för gemensamma starter och omkörningsträningar.

– Jag är också med i en förening som har gemensamma träningar varje vecka, där börjar vi med samarbetsövningar just för att vänja hunden vid att andra hundar är på plats, men där fokus är att komma ner i varv och vara lugn, något som jag märkt fungerar väldigt bra och ger oss goda förutsättningar att ha en mer kontrollerad start.

• **Om man är sugen på att testa någon draghundstävling, vad krävs för det?**

– Vill man prova på att tävla så rekommenderar jag att ta kontakt med någon av alla föreningar hos Svenska Draghundsportförbundet. Där hittar du även tävlingskalender. Det finns officiella tävlingsklasser, där krävs grönt kort (körkort för draghundsförare) och medlemskap i en förening ansluten till SDSF samt tävlingslicens. Sedan finns det motionsklass där man kan prova på utan föreningstillhörighet och grönt kort.

– Har du möjlighet så rekommenderar jag att gå en grönt kort-kurs. Förutom information kring regler så får du också tips om inkörning, vad som gäller i din kommun och råd hur du ska hantera din hund när du kör tillsammans med andra. Många skidspår är öppna för hundkörning för den som har grönt kort, så det är också en möjlighet att få mer variation i träningen.

Jakt är också ett stort intresse för Jaana Tengman.

JENS LARSSON

God fågeltillgång när Fjäll-SM och Fjällpokalen avgjordes

Fjällpokalen, Fjäll-SM och VBFK:s fjällprov ägde rum 5-6 april i Hemavan. Vädret varierade från strålande sol till snöstorm, men deltagare och provledning levererade gott humör och positiv stämning. Provledare Sverker Örmin sammanfattar:

”Hej på er alla fågelhundsvänner! Jag hade förmånen att vara provledare, tillsammans med Peter Gustavsson, för årets vinterfjällpokal och fjäll-SM i Hemavan.

Fjället visade upp sitt allra bästa väder med sol och turboföre, men vi hade även snöstorm och ”simmarföre”. Fågeltillgången var bra, men väldigt oroliga fåglar beroende på vädret.

Totalt så startades cirka 80 hundar under dessa tre dagar med en Fjällpokalsvinnare i irländska settern Hadselöas Eira och förare Patrik Westerlund, och en SM-vinnare i engeska settern Jaktstormens Col med förare Dick Edin. Stort grattis till alla pristagare.

Jag vill som provledare passa på att tacka alla domare för ert arbete, men

framför allt alla deltagare som visat upp ett otroligt gott humör, stor portion av sportsmanship under dagarna och inte minst inga sura kommentarer efter genomförda prov på sociala media eller på annat sätt spridit negativa associationer runt vårt stora gemensamma intresse fågelhundarna och den viktiga delen i avelsutvärdering som jaktproven är.” 🙌